

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
плаћеним новчанима и по-
средно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом унут-
ршњом на пошту у Котор.
Донесу плу се уредиш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПARIЗ, 10 априла. — Већина
одбора за промјену устава хоће да се
та промјена одложи.

Сенат је, после расправе о пје-
локупиној политици владиној, примио
са 135 против 106 гласова прости
дневни ред, по жељи владе.

БЕРЛИН, 10 априла. — Дворски
крugови и лекари бјеху се данас љуто
забринули, по по подне се здравље
Царево нешто мало поправило.

БЕЧ, 12 априла. — Кралица
Викторија стигла је у Инсбрук јучер
на 2 часа, а Тесар је дочекао на ста-
ници. После срдачног поздрава од-
вео ју је у дворане станице, гдје је
чекао објед. После 5 часова Крали-
ца је кренула даље, Тесар је испра-
тно до вагона и остао је ту док воз
није кренуо; при расанку су се за-
грлили и цјеливали.

БЕРЛИН, 12 априла. — Цар се
дигао на подне и остао је неко ври-
јеме ван постеле. Цар се чује снажни-
ји и гладнији.

ПARIЗ, 12 априла. — У јуче-
рашњој сједници општинског вијећа
бјехе велика грађа. Вијеће је примило
дневни ред, којим се осуђује плебис-
цитско ровање присталица Буланже-
рових а изјављује повјерење влади
Флокетовој.

У камари је била расправа о ин-
терпелацији ради именовања једнога
грађанина за министра војног; распра-
ва се свршила повјерењем скупштине
у војног министра, са 377 против 175
гласова.

БЕРЛИН, 13 априла. — Цар се
дигао да сретне Кралицу Викторију.
Народ је узвизима поздрављао Кра-
лицу Викторију, која ће сјутра при-
мити Бисмарка. „Norddeutsche Allgem.
Zeitung“ вели да здравље Царево иде
очевидно на боље напредујући полако,
но ипак ваља смотрено опјењивати

стање. Цар је неколико часова остао
ван постеле.

БЕРЛИН, 15 априла. — Херберт
Бисмарк, син канцеларов, постао је
министар. Кралица Викторија отпуто-
вала је јучер. Цару је боље.

СРПЈЕДАЦ, 15 апр. — Принц
Кобург је кренуо да обилази земљу.
При расанку рекао је официјерима да
се узда у њих.

БЕРЛИН, 15 априла. — У па-
ревинској скупштини говорио је Гост
о постављању Богдановића за това-
ришца ц. руског министра унутрашњих
послова, те напомиње шта је радио
Богдановић у Паризу и како је писао
да је савез Русије и Француске исто-
ријска потреба. Кад је генерал Богда-
новић, који је лани био избрисан из
војске, сад стављен на тако важно
мјесто, лако је разумјети, да је утицај
министра Толстога на инострану по-
литику још јачи постао.

БЮГРАД, 15 априла. Краљ је
примио оставку министарства (Саве
Грујића) и саставио је ново министар-
ство, коме је предсједник Никола Хри-
стић и министар унутрашњих, Мијато-
вић (Чеда) иностраних послова, а Мита
Ракић финансије.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 16 априла.

— У прошли уторник стигао је
на Цетиње ц. руски министар при-
двору Његовог Височанства, Г. К. М.
Аргирополу. — Секретар посланства
Г. П. Д. Вурцел, пуковник Г. Н. Р.
Овсјани и Г. П. А. Ровински изашли
су до Бајница у сретање Г. посланику.

— У прошли четвртак био је па-
растос блаженопочившем митрополиту
Висариону Љувиши у Влашкој цркви.
— Чинодјејствовало је митрополитско
свештенство. Народа је било у лије-
пом броју.

разумљење, те се разна имена узму за
разне биљке.

Уопште народни језик не стјешња-
ва се у преношењу појмова од једног
предмета на други, а Црногорци са
њиховом одвећ живом фантазијом чине
то врло смјело. За дијете мјесто да
кажу „малено“, веле — лудо; на
истом основу тако ће се изразити о
младој шеници или ражи, ако су им
класови још празни, ако се нијесу
напунили, још луда. а тако исто по
разнијем плодовима, ако још нијесу
сазрели. Дogaђа се и противно: при-
јенос каквоће неодушевљеног предмета
на човјека. У пјесми о зидању Скадра
на Бојани осуђена да се узиде и град-
ски зид, жена Гојка, тако моли ђевере:

Не дајте ме, аке Бога знате,
Узидати младу и зелену!

На исти начин путем метафоре, дошло
је, по свој прилици, да се мијеша си-
јера боја са зеленом; али како ће се
казати, да је коњ зелен, као трава,
то је друго питање.

Ово се да објаснити особитим кар-
актером Црногорца, који воли врло
јаке изразе: он се сам заноси фразом
до тог степена, да није у стању сна-
жити, да нема смисла. Тако један при-
ча о ножу, који је послат из Москве
Кучу Милошу Новакову, који се од-
ликовао у потоњем рату, као да на
њему има такви један драги камен, да
се с њим може и ноћу виђети, те му
је допуштено носити овај нож само

(Руски дарови.) Уредништво мо-
сковског листа „Русское Дѣло“ посла-
ло је опет, по једном свом овдашњем
пријатељу, 56 рубаља, као помоћ цр-
ногорској сиротињи која страда од
лашке невоље. И овом приликом
нека буде братском листу московском
срдачна хвала!

— У подлиску „Нашег Доба“ на-
лазимо овај поздрав:

Ј А Д Р А Н У.

(Приликом оснивања „Црногорског па-
робродског друштва“.)

Радуј се с нама, Јадране бурни,
Мрнари српски већ дижу стег!
Понеси њихне бродове лаке
Уз свију наших пристана бр'јег!

Да браћи својој додаду руке
Помоћно кликну радосни глас:
„Јадран је опет србино море,
С њега ће доћи за српство спас!“

Прими их љупко на плећа твоја,
Олакшај брода њихова ход!
Да српство дахне, на ноге стане,
Од зноја свога да види плод!

А кад настану крвави дневи
И над тобом се распамти бој,
Поносно носи бродовље њихне,
Да затру српских врагова рој!
У Сриједцу. М.

Овом приликом јављамо својим
читаоцима, да смо ријешили не при-
мити више умјетних пјесама у овај
лист, једно због недовољног простора,
а друго што има толико књижевних
листова у српско-хрватском новинар-
ству, да у њих може стати све што
вриједи. Изузетке ћемо допустити само
у особитијем случајевима.

Из Великог Суда.

Број 42
1886.

Свађа командјера Видака Ко-
привице и Милутина Маркова,
оба Бањанина.

По извјештају капетана Тетка Пе-
јовића од 15 новембра о. г. ова је свађа

о великијем свечаностима, не више но
три пут преко године. Овог Милоша
свак може виђети или на Цетињу, или
у Подгорици, а тако и војк, који и
ако га он не носи вазда, али га пока-
зује радо; дакле ту не може бити
пријеваре, и то врло добро разумје
приповједач, по и не мисли варати;
но помоћу такве иперболе он оће само
да вас јаче увјери, да вам очигледни-
је представи извршеност самог камења.
То је језик старе српске пјесме, у
којој од лица љепоте ђевојке сија ци-
јела кућа и цијела шума; а једна ђе-
потница својим пријем оком запалила
град Травник. Црногорац и дан-данас
још честидом свог бића припада оном
периоду пјесничког стварања, кад се
жестока машта не може уздржати ни-
каквијем формулама логике, ни захтје-
вима сухопарног реализма. Он се још
до данас није отресао језика ипербола,
које он не измишља, него оне живе,
тако рећи, у њему и наврно чине, да
се његове мисли о осјећања представе
потпуно конкретни, ваплоћени.

Животињски свијет.

Црногорац, као што смо видјели,
понеки пут сматра биљке, као створо-
ве, који имају, као и он исти, смисао
и душу, те због тога чини их учесни-
цима свог вишег, духовног, породичног
и друштвеног живота, а са животињ-
ским свијетом савршено се изједна-
чује.

Тако за медвједа причају, да је

потекла прошлог лета. — Милутин, рече
ком. Видаку пред кметовима општинским да
му он одузима узглавницу од његове земље
при комуници Јеловици коју му је оме-
дничила судска комисија, која је била одре-
ђена односно подјелбе Јеловине међу Ко-
привицама, за коју ком. Видак порицаше
Милутину, и позове кметове те поћу на
лице мјеста и побјеги неке меднике који су
одузимају потраживање Милутиново, и кад
су му затражили путнице, Милутин одгово-
ри: „Зар да ми одузмете и земљу и пут-
нице.“

Ком. Видак привидно закупе му се,
да му та земља није дата ни од суда ни
од Копривица, а пошто га Милутин не вје-
рова, командјер га удари руком по глави.
Кметови и ако се нијесу надали овоме, на
мах их раздвоје. Милутин покуша да се
освети, но му би забрањено, ту се раздвоје
и поће свака својој кући.

Ком. Видак, Стеван Станишин и че-
тири Шундека, поћу пут куће Видакове и
кад су дошли више кадарме, Милутин дође
однекуда и замахне камишем на ком. Ви-
дака, но га не удари. Људи потрче; иза
мног трчања, ухвати Милутину и брата
му Анта, који је чинио препреку да се Ми-
лутин не ухвати. По што су били свезани
од кметова, одријеше се поћно и Милутин
не осврћући се да продужи давију пред
судом, побјеже преко границе у Херцего-
вину, па одонуда поврати се сам код ка-
петана, који га пошље у овај суд.

Велики Суд, да би се по чистини
увјерио је ли Милутин имао право на по-
траживање узглавнице или не, одреди бив-
шег капетана Рада Ђуровића, који је био
члан комисије при подјели Јеловине, да
поће на лице мјеста и по чистини да из-
види, је ли Милутину досуђено комисијом
оно земљиште или не, и да све потајко
достави овом суду.

Кап. Ђуровић оде на лице мјеста, раз-
виће и достави овом суду ово:

„Доказ Николе Маркова за издјелбе
косе у Голу Главину ту није, већ то при-
пада земљи Косте Божова, које обје стра-
не признају. У ове меднике није командир
дирао, но поједино земљиште које му је
са стране овога и које поглављем ушере
у Јелавицу. Зато над је ово поређивао
сердар Саво Јовићевић с друштвом, оста-
вио је све дионице да ушпру до медника
Јеловице, које бјеху сами Копривице по-
били, и то како коме ширина од земље за-
хваћа, и да се нико ником не може пре-
пријечити пред његовом земљом, и наро-
дио је Копривицама, ако би се догодило
како неспоразумљење за ово поглавље

некад био човјек, али га је Бог пре-
творио у просту звјерку за каштигу,
што је једном мијесно хљеб погама.
За то он и може одити, као човјек,
радити предњим шапама, као рукама,
па, што више, може имати посла са
женама, о чему постоје приче, као и
код руског народа. Тако један медвјед,
отевши једну дјевојку, најприје јој је
излизао табане, да не може ходити, па
је после ранио медом и другијем,
што је само могао наћи, радио је око
ње, угађао јој, па им се доцније и ди-
јете родило. То је био савршени
човјек; а био је огромног раста, имао
је изванредну снагу, коју није имао
ни један човјек, само што није могао
говорити и често је ишао четворonoшке.
Цијела прича о овоме има у Вука
Караџића под именом „Медведо-
вић“.

За вука веле, да је створ ђавољи,
и о овоме има једна цијела легенда,
коју и уврћујемо овдје у цијелости,
почем је врло карактеристична и неће
заузети више мјеста, но што би у
кратко изложена садржина:

Свети Саво, ђаво и вул.

Св. Саво и ђаво заједно су чува-
ли стада: св. Саво је имао прне овце,
које су давале бијело млијеко; а ђаво
је имао бијеле козе, које су давале
црно млијеко.

— Шта је ово? рећи ће ђаво. —
Ајде, да се мијешамо.

— То је све једно, одговори му

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Поглед Црногорца на свијет

П. А. РОВИНСКОГ

(читано у сједници одјељења за етно-
графију Географског Друштва
у Петрограду.)

Растински свијет.

(Наставак.)

Понека биљка има по два или ви-
ше имена с тога, што гледају на њих
са разнијех гледишта; тако verbascum
има своје нарочито име дивизма,
али неки због његовог крупног листа
зову га лопух, други мљеч, јер ако
се гњечи у води, као што су то ци-
нили за тровање рибе, сок њен, мије-
шајући се с водом, даје овој потоњој
боју млијека; па тај начин она се ми-
јеша са лопухом и мљечиком; опште-
славенска оља, јоха, јова или
јоша позната је под тим именом и у
Црној Гори; а у Кучима је зову о-
рашковица, јер и она избаци цвијет
— ресу, као у орашковице, лијеске;
језерски рогати орах (trapa patens) јед-
ни зову касароња, други рашац,
прво је име, у осталом, туђе, као год
и кукуруз, који у Црној Гори има не-
колико имена: кукуруз, фурметин,
урметин, руметин (талијански formntone)
и коломбоћ (у Васојевићима и
Кучима заједно с Арнаутима), а у
Дубровнику има још једно голокуд.
Усљед тога врло лако догоди се неспо-

свих земаља, да то ком. Видак поправи са кметовима.

Ово је ком. Видак са кметовима дјелио, и не бјеху право упишени дјоници Костиној и Николиној, које сам поправио са чистим медицима, на које су обије стране пристале, и сви Копривнице признају ове медице за праве.

Пресуда.

Велики Суд према наведеном пресуди: да Милутин Марков, зашто је пребјегао у Херцеговину и зашто није дошао те овом суду своју жалбу доставио, да остоји о свом трошку три мјесеца у затвору. Такође браћа Милутинова, која нијесу навела на ред суда и зашто су заштићавала Милутина да га не ухвате кметови, по што су одстојали по 8 дана затвора, да измире све учињене трошкове за развијај ове давије, а ком. Видак да плати путнину кап. Ђуновићу с друштвом, за што је Милутину отимао његову узглавницу и зашто је ударио Милутина, који није био ред његов. Медици дјоница остају онако, како их је потврдио кап. Ђуровић.

Глад у нашој домовини изазвала је на страни, а нарочито у братској Русији, велико саучешће према невољнима, те су из Русије и са других страна почеле стизати поједине суме новаца, као доброволни приноси за пострадале од перодине у прошлој години.

Услед тога по највишој наредби Његовог Височанства Господара Књаза Николе I. установљен је један одбор под предједништвом Његовог Високонпресвештенства г. митрополита Митрофанова, да тај одбор што пјелисходније и правилније подијели ову милостињу међу онијем, који су најпотребнији.

Подпредједник је овог одбора Г. Петар Димитријевић Вурцел, царско-руске мисије на Цетињу секретар; чланови одбора: Гг. поп Видак Поповић, протођакон митрополије цетињске Филип Радичевић, Јован Пипер, грађанин и трговац и Јово Ђенава, професор.

Секретар је овог одбора члан истог г. Филип Радичевић.

Прву сједницу одбор држао је у митрополији, гдје ће држати редовно и у будуће.

Књижевност.

Биоградски „Одјек“ биљежи у читлу словенства ово:

† Всеволод М. Гаршин. 24 марта руска литература изгубила је једног од

св. Саво, — ја ћу учинити, да и твоје козе дају бијело млијеко. Ајде да се онкладино: ако буде овако, као што ти кажеш, биће моје овце и козе; а ако не буде, обадва стада твоја ће бити.

— Добро, рече ђаво — и поћера кући своје козе.

Дојавише стада кући, и почеше их мустити. Помузе ђаво своје козе, кад опет млијеко прно; св. Саво узе своју штаку и прекрсти њоме млијеко три пута говорећи: „у име оца, и сина, и св. духа“; и млијеко постаде бијело.

Тешко би ђаволу, па се наједи. „Почекај дер — мумлаше он у себи — ја ћу створити вука, који ће појести Савине овце.“

Узе он гвину и поче лијепити вука. Лијепи га — лијепи, ваљај тамо и амо и уз то говори: „Дж! се, вуче, изиј Савине овце.“

Ево га, већ је готов вука, зијева, протеже се, а дићи се не може.

— Дај, ја ћу га дићи! — вели св. Саво.

— Е, па подигни! — одговори му ђаво. И удари га св. Саво својом штаком, говорећи: „Дж! се, вуче, изиј врага!“ и тако три пута.

Вук ти скочи и изједе врага, на пети чак утече у шуму.

Једном у вече св. Саво пауни пребројати своје овце, кад гле, једне нема. Други дан још једна мање; трећи, четврти дан — већ четири нема.

— Е, е! мисли у себи — ово ће

најдаровитијих млађих књижевника својих. Тога дана нестало јој је Всеволода Михаиловића Гаршина, једног од њених најпренијих приповједача међу покољемоме савије Тургењева, Толстога, Гончарова, Достојевског и других.

Поклоји Гаршин, по свршетку реалне у Русији, дође 1876 у Србију као добровољац, а у руско-турском рату ступи у редове. Још на бојном пољу у Србији и Бугарској, као први свој књижевни покушај напише „Четири дана“ — приповијетку, која је живошћу и величанственосту својих слика, и њежњому своје тенденције обратила на се највише цијело руске књижевне критике. Тек доцније, изишло је продужење њено у приповијетци „Из усоме на редова Иванова“, у којој је кичина умјетника прве врсте умјела насавати мук и невоље ратне, терет и јаде људи, простих људи, који чине масу убојне снаге у свакој војсци.

Мук, које је видио у рату; невоље, које је претрпιο, толико су сурвале његову њежњу душу, да је он, по повратку, био у душевну болест. Неко вријеме он је био у лудници, а послје оздрави и опет поче радити на књижевности. Као први рад послје овога био му је „Првени цвијет“, приповијетка, у којој је изишо с дивном психолошким дошљедношћу, душевно стање бона човјека. За овом приповијетком шљедовао је низ врло дивних приповиједача, које су Гаршину задобиле славу даровитог књижевника и истакле га у прве књижевнике редове, и то као млађи трајанат, који у будућности обећава круне и ђенијалне радове.

Његова језика, простота заплета, красне тенденције и необична психолошка анализа јесу карактерне црте његових приповиједача, његових слика савременог живота, које по колориту и смјелости замишља у многоме личе на мрачне творевине великога Рембранта. То је била најглавнија побуда цијелој руској критици свију политичких боја, што је Гаршина дочекала с раширеним рукама, и ако је вријеме у коме се он појавио, било вријеме у коме је Гаршин, због тенденције својих приповиједача, могао наићи на огроман број непријатеља. Међу тим прве приповијетке дигле су га високо, а послје је свака нова била предмет свестраног претреса и говора, хвале и уздицања. Гаршин је постао свијетла пада руске књижевности.

Међу његовим радовима прво мјесто заузимају приповијетке: „Нох“, „Из усоме на редова Иванова“, „Четири дана“ и „Нада Николајева“. Сви ови и сви други радови, изузев приповијетке: „Атласа рипсера“, „Медведи“ и „Сигнал“ преведени су на српски језик и сви су изишли у подлиску нашег листа и „Н. В. Дневника“ за пошљедње двије године.

Поклојоме Гаршину није било ни 30 година. За све вријеме од свога изласка из луднице он је био у неком необичном стању. Бивао је расијан, често је плакао у самоћи, или ћутао у друштву. Његови су ријетили да је он у неком лудилу, које се повраћа сваког прољећа. Болест га је ова у пошљедње вријеме чешће почела сналазити. Најзад 23 марта, поред свега надзора кућевног, он скочи са степеница четвртога спрата и сав се разбије. 24

бити вука! — Пође у шуму, пађе вука, па му вели: „ајде да те кретим“

— Крети, — одговара му вука. И стаде га св. Саво кретити. Кришће га и чита разне молитве, на какве дуго. А овце све иду мимо њ и сакривају се за шумом.

Види ово вука, па ће рећи:

— Деде, Саво, побрже кришћаји; видиш, колико оваца оде за шуму; ја их морам изјести неколико.

Тад га св. Саво остави и рече: — што је од ђавола, вада ће остати ђавоље.

Тек што је он то изустео, а вука — скок у шуму. Св. Саво само га је дохватио мало по задњем трупу налицом.

С тога вука у задњем трупу нема снаге, само овцу може попијети; а да му је као предњи, могао би попијети и вола.

За то му је и мирне одузет, у противном случају он би управ у тор, гдје су овце, долазио; а сад он налада само на оно, што оком види.

Отуд и она пословица: „Крети вука, а он у шуму.“

Држи се, ако га чобан прије спази, да ће се вилице у вука скаменити, те не ће бити у стању овама какво зло учинити; у противном случају цијело стадо не ће се снасти.

(Наставиће се.)

марта умре. Његово поремећено стање здравља најзад му је и главе дошло. Руска књижевност изгубила је у њему једну необичну снагу, која је у ствари обећавала да ће превалићи највеће великене руске белетристике. У толико ће, увјерени смо, а туга за њим бити велика. То је пошљедично и величанствени сировод, који га је отиратио до вјечне куће.

Мир нек је неперу његову!

Примили смо на приказ:

У ЗЕМЉИ, гдје по лимун рађа. Новеле Павла Хајза. Превео Јован Грчић. Издање српске књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Новоме Саду. 1888. Цијена 60 новч.

1. 1. Везиља Тревижанка. — 2. Царипа у Спинети. — 3. Анина. — 4. Вестриче.

Просвјета.

МАТИЦА СРПСКА.

Састанак књижевног одбора 23 марта (5 априла) 1888.

Секретар с тешким болом у души јавља, да је 22. фебруара (7. марта) о. г. преминуо др. Јосиф Паничић, предједник краљ. српске академије и почасни члан „Матице Српске“. Смрт његова наннјела је големи, ненакнадни губитак српској науци о природи и српској још доста слабој и нејакој књижевности о томе. Неумрле заслуге, које је велика душа покојника себи стекао као оснивач самосталног испитивања на пољу природних наука у нас, заслужују потпуно, да „Матица“ ода достојну почаст свијетлом спомену његовом, да у свој занисник стави голему тугу за губитком тог великана у науци српској о природи и да се позове књижевно одјељење, да одреди од својих чланова кога, који ће у свечаној сједници књижевног одјељења о св. Сави говорити у спомен и славу дру Јосифу Паничићу.

Чланови књижевног одбора устајањем и узвиком: „Слава Паничићу!“ одају захвалну почаст том великом научњаку српском, правом светлику науке српске, и усавају, да се у занисник ушине голема туга за великим губитком, који је српску научну књижевност и цио народ српски постагао смрћу Јосифа Паничића и да се позове књижевно одјељење, да се постара о достојној прослави спомена његовог.

Секретар јавља, да је одбор за издавање „Књига за народ“ из задужбине Петра Коњевића имао свој састанак 30 јануара о. г. и да је на том састанку урађено ово:

1. Издато је дру Милану Јовановићу-Батуту на ново на преглед дјело Стевана Милованова под насловом: „Кад ће бити кини?“ (Тумачење народног вјеровања).

2. Издато је на оцјену дру Ђ. Дери дјело „Памблала“ под насловом: „Поучни разговори о народној економији“, које је писац прерадио по чувеном дјелу Мориса Блока, а које је француска академија наградила првом и највећом наградом.

3. Но оцјени А. Харића и дру Ђ. Дери примљено је дјело дра Милана Јовановића-Батута под насловом: „Пијанство“,

СНОВИ.

Приповијетка Емила Зола.

(Наставак.)

Тај немоћни понос и страст да буде јача од другихљих учинише је за час старијом, те зачуђеним сурузима изгледаше као каква женица. Не бјеше више плавушаства цурица, сијерих очију и тауниша и бијела врата, понутљивана, него јој очи бјеху покрњеле у пакосну лицу, а млаз крви наду јој похотљиви врат. У толици се опорави и стаде је цика, као змије кад је човјек дигне са сивијега, најераскрави крајогња.

— Ти си дакле зла? рече лагано домаћин. Ми хоћемо да знамо ко си и што си, за твоје добро.

Па иза женица рамена поче да чита, како је ова листала. На другој страници бјеше ово: „Анђелија би предана 25 јануара 1851. тежакнији Франци Хаппеновој из села Сулашк, окружија немерског; поменуца дојиља примила је унапријед исплату за први мјесец и халинице дјетиње“. За тим бјеше крштеница са потписом попа, који је службовао у находиншту; на свједоче љкарске при пријему и предању дјетета. Прилици за дојење након свака три мјесеца испунише четри стране, а по дну сваке бјеше печатак истине пријемников.

— Дакле, ти си одгојена близу Невера? запита Хибертина.

Мала, црвена од љутине што им не могаше забранити да јој читају

и писцу је одређено у име награде 20 фор. по штампаном табаку.

4. Узет је на знање извјештај књижевног одбора, да је дјело „Одмор и доколица“ написао Љубомир Јотић, и да је то дјело писцу враћено, да га поправи према оцјенивачким примједбама.

5. Одређено је, да у „књиге за народ“ уђу и то:

У 15. свеску: Искрице из светог писма (По Даничићеву и Вукову преводу.) За поуку народа саставио гроф Др. Ђорђе Дера. II. Нови завјет.

У 16. свеску: Пијанство, за народ написао др. Милан Јовановић-Батут.

У 17. свеску: Кад ће бити кини? (Тумачење народног вјеровања.) За народ написао проф. Стеван Миланов.

Секретар јавља, да се одштампала 153. свеска „Летописа“ (прва за г. 1888) и да би ваљало накнадно одредити награде неким чланцима, који су штампани у тој свесци.

Према тој напомени одређују се ово награде:

1. Мили Димитријевићу 40 фор. за његову оцјену књиге П. А. Лаврова: „Петар II. Петровић Његов“.

2. Сави Петровићу 40 фор. за његов чланак: „Александар Сергијевић Пушкин“. Секретар јавља, да је предао у штампу и 154. свеску „Летописа“ (другу за г. 1888) и наводи, какви су чланци спремно ни за ту свеску.

Секретар јавља, да је живописец Стеван Тодоровић по свом обећању зготовио и послао за галерију „Матице Српске“ лик пок. Ђорђа Малегића и да се тим даром својим „Матици“ одужио и према покојнику.

Изјављује му се захвалност, а управни се одбор позива, да за споменути лик набави оквир.

Узима се на знање извјештај о посланим поздравима приликом прославе 300 годишнице Гундулићеве.

Милутин Јакшић шаље своју приповијетку из српског народног живота под именом: „Деоба Врлића“ за „Књиге за народ“.

Стеван Коњовић шаље за „Књиге за народ“ дјело своје под насловом: „Ружа. Неколико предавања из повести њене, о подизању и његовању њеном и избору варијетета ради домаће вртарске употребе“.

Љубомир Јотић подноси за „Књиге за народ“ свој рукопис: „Одмор и доколица“, поправљен по оцјенивачким примједбама.

Рајко подноси за „Књиге за народ“ дјело пов насловом: „О раду и својини“. За народ написао А. Ваљички. То дјело превео је писец о пољског.

Сва та дјела издају се одбору за издавање „Књига за народ“.

Жива Јапча, ратар у Делиблату, шаље „Пјесмарицу“, коју је он саставио с молбом, да се прегледа и ако устреба и поправи и да се послје изда.

Не прима се, пошто писец не зна још ни ортографски писати, а иначе пјесме му немају никакве вриједности.

Стева Бољад, коларски помоћник у Паничеву, нуди на издање дјело своје под насловом: „Колар. Позоришна шаљива игра у 3 чина, с пјевањем“. Дјело је то он „из истинити разлога саставио и еку-

књижицу, бјеше на први мах замукла. Али јој срдба отвори уста, те поче да говори о својој дојиљи.

— Ах! мама Нина да је овдје, ова би вас избиле. Одиета би вас тукла, јер је она мене увијек бранила и ако ме ћаше понекад залијепити. Најесам ја била несретна с њима, тамо, и са стоком...

Како је спопаде јецање, поче да говори на претрг о које-чему, о ливадама гдје је краву водила на папу, о широкој цести гдје се дјецна играју, о печенијем колачићима, и, најпослије, како је њу пека писца ујела.

Хибер је прекиде читајући на главо ово:

— Ако би се дијете тешко разбољело, или ако би се с њим рђаво поступало, подпазорник је властап до му промијени дојиљу.

Под тијем правлом, бјеше забележено како је мала Анђелија предана била Терези, жени Луја Франшином, продаваоца цвијећа, у Паризу. Луј Франшином, рођак Мамине Нине, мораде једном доћи у своје село и проживијети у њему мјесец дана, да се опорави од грознице. У тој прилици жена његова Серезија заволи пахоче, те изради код власти да дијете поведе са собом у Париз, обећавши да ће га научити како се гаји цвијеће. Након три мјесеца умрије Луј, а Тереза, и она слободна, мораде се настанити код свог брата, бачвара Рабије, у Бомонту, гдје пре-

нио", и за то моли „ако је могуће да се поправи и даље да се прими под науком“.

Браћа се пнецу, да се научи највише своје мисли јасно казивати, а дотле нека се не лажа посла, који није за њега.

Прима се за „Летоније“ оцјена Мите Петровића на дјело: „Dinarische Wanderungen“ „Cultur und Landschaftsbilder aus Bosnien und der Herzegovina von Dr. Moritz Hoes- rics, и одређује му се за тај посао 15 фор.

Потпредседник Новак Радонић под- носе на оцјену и за награду „Речник по- највише бачких ријечи које се не налазе код Вука“. Свега ријечи у том речнику има 6684, а међу њима 4680, којих нема ни код Вука ни у речнику Ђорђа Поповића.

За оцјену умољава се члан Јован Бошковић, а скупљачу одређује се међу- тим 100 фор. а. вр. на рачун награде за прибирање тих ријечи“.

Новосадско „Наше Дјело“ од 27 марта има чланак: „Одјаци на неде- сетогодишњицу Игњатовићеву“, који завршује овим:

Још коју у обраду „Матице Српске“ према „Nemzetu“ (лист мађарске владе). „Матица“ није „занијемала“ према „Игња- товићеву“ десетогодишњицу. Напротив је на последњем сасретану „књижевних одјељења“ њеног покренута мисао и о свечаном јубилеју те десетогодишњице. Та је мисао конференцијално примљена једногласно, а извршење њено одгођено ради зимњег доба и ради тога, што се „Матица“ сада налази у напредним при- ликама, те не би могла достојно саизмити јубилејску свечаност. Тим се предлагач задовољи и замолио, да његов предлог за тај мах не уђе ни у записник, док се не узмогне што мориторно одлучити.

У биоградској „Српској Неза- висности“, бр. 26 од 2 апр. налазимо оне обавијести:

27 о. м. био је сасретак позорничног одбора, на ком се читао реферат о свим оригиналним драмским дјелима, што су под- несена на расписани стечај.

Приказано је пет дјела: „Стихотво- рац“, „Два браћа“, „Мара Варадиња“, „Над Цариграда“ и „Душан“. Одбор није натра- дио ни једно од поднесених му дјела.

Реферате су читали: г. Милован Гли- нић драматург и г. Владан Ђорђевић. Што се тиче оцјене о „Душану“, она за- служује у толико похвалу, што је доста објективно држана и што се обавијестила на она начела, која драмски писац не може и не смије никада из вида изгубити. Ду- шан запета није згодан предмет за драма- тизовање. Он је у нашој повјесници више легендарна појава. За његово име сконча- на је усмјерена о слави и величини срп- ског народа и српске државе. Српска др- жавна мисао дошла је под њиме до побједе, српски народ до врхуња своје моћи. Ни- јетет је једини осјећај, који се у Србину пробуди, када му се име Душаново спо- мене. Овај је осјећај овладао чак и исто- риком, зато нам је мрачне стране карак- тера великога цара тек само наговјестио и у кратким неоптуним потезима изио. Чу све ситне магне у карактеру тако ве-

ликог човјека нијесу у стању, да овога учине драмским кривцем. Он се по оном, што из повјеснице о њему знамо, није ставио у противност са општим, вјечитим, етичким законима морала и правде. Имао је погрешака, које имају и најбољашње појаве људске повјеснице, ну те махне нијесу му испуниле срце и разум, нијесу били мотиви за рад и тежње припојити великама и највећег владара српског. Драм- ски писац огријени се без довољног основа о нијетет вацијелог Српства, у оном мо- менту, када Душан учини драмским крив- цем и када му онакова својства подмеће, за која народ — по познатој слабости својој — неће да чује, неће да зна. На српској позорници не може постати попу- ларна и омиљена драма, која због малених споредних махна казни оног свог јунака, чије је неоспорне врлине признала српска повјесница на њој образовани свијет.

Што се осталих реферата тиче, то ћемо радо признати, да је у њима било доста хумора, но да нити том хумору нити пак тому у коме су ове рецензије писане, нема мјеста у тако еминентно уметничком скупу, као што је то позорнични одбор. Рецензент уметничких дјела, који свој рад на лијепоме треба да оснује, гријени нај- већма, када са поља естетике елази на поље цинизма и када уметност посматра са гледишта оних, који су јој највећи про- тивници, јер се бацају блатом на идеал, тај главни основ целокупне уметности.

„Récès de résistance“ ове сједнице био је свакако говор г. Шанчанина. Управ- итељ народног позорница изио је у њему свеколике неприлике наше Талије. Глумач и драмски писац, рецензент и публикар, сви су могли из говора нешто докучити, што би требало да усвоје и да крсту приме.

Једна биљешка у Просвјет- ном Гласнику. Под насловом „Рефор- ма средњошколске наставе у Аустрији“ донио је просвјетни гласник у својој 4. свесци од ове године ову биљешку: „Ми- нистар просвјете у Аустрији спремио је предлог, по коме се укидају све реалке, а гимназије ће све остати као средње школе, у којима ће француски језик и цртање бити обавезни предмети. Грчки језик неће се по- томе предлогу учити у гимназијама. Свега ће бити девет гимназијских разреда“. Овакав предлог аустријског министра про- свјете — увјерен је писац ових реча — не постоји. Јер шта би значао такав предлог? Значио би ни више ни мање, него да у Аустрији ваља да се раскопају они просвјетни заводи, које цео образован свијет назива гимназијама, и који су темељ данашњим универзитетима. Шта би даље значао такав предлог? Ево шта. Вечки и ираники универзитет, који су већ славили своју пет стогодишњицу, треба послје свој петстогодишњег живота да се спуште тако ниско, да се у њима почиње учити грчки алфабет, и шта је spiritus asper и spiritus lenis, шта iota subscriptum, шта oxytonon, paroxytonon и т. д. И шта би још значао такав предлог? Значио би то, да на гр. бечки универзитет у класичкој филологији треба да надне испод гимназија ђемачких, француских, руских и т. д. шта више чак и испод бугарских гимназија. И ко би по Просвјетном Гласнику имао да изврши таково преустројство аустријских гимназија, по коме би из броја гимназиј-

ских предмета имао да пендадне грчки је- зик, који хуманистичном образовању праву сигнатуру даје? Имао би да изврши мини- стар Гауч, који је прије двије године, до- шавши за министра просвјете, у првом говору свом у Ратхерату о овоме се пред- ставио као највећи пријатељ хуманистич- них гимназија, т. ј. гимназија, у којима су центар класични језици (читај тај говор у Просв. Глас. свеска 7. г. 1886). Уред- ништво „Просвјетног Гласника“ нас ће великом захвалношћу задужити, ако нам у ком од својих идних бројева публикује у цијелости поменути предлог, којим мини- стар Гауч хоће да истисне грчки језик из гимназија, и којим би се он са свим при- ближио онаком погледу на устројство ги- мназијско, какав имају наши педагози Милош Миловановић, Алекса Станојевић и толики други једномисленици њихови. А ако уредништво „Просвјетног Гласника“ не буде пошло, да нам у цијелости публи- кује тај предлог Гаучов, а ми га онда мо- лимо, да нам бар назови број оног листа или часописа, по коме је донио своју би- љешку о томе предлогу.

Црногорско Поморство.

О ц и њ, 14 марта. — Ове недеље за прва четири дана имали смо лагушне вје- трове од II. и III. квад. су мало кише, а пошљедња три дана умјерене вјетрове од I. и IV. квадранта.

Барометар 75.8.

Доједрише и одједрише:

Траб. тур. „Бела Роза“, тон. 27, кап. У. Оти, из Будве, празан.

Траб. кри. „Корниере ди-Дулцино“, тон. 25, кап. О. Зубери, из Дубровника, крцат.

Траб. кри. „Фортуна“, тон. 22, кап. Дул Бузук, из Трета, крцат.

Шкуна кри. „Бела Скутарина“, тон. 148, кап. Уселин Бер, из Мелине, празан.

Траб. тур. „Махмудија“, тон. 32, кап. М. Сулејман, из Медове, крцат.

Пароб. аус. уг. „Тритоне“, тон. 508, кап. Ђ. Вилдауер, уредно из Медове, и пошто некрца и укрца неколико путника и трговине продужи своју пловидбу пут Бара.

Пароб. аус. уг. „Оресте“, тон. 610, кап. Ђ. Гризогано, из Бара, и пошто не- крца неколико трговине и путника продужи своју пловидбу пут Медове.

Бар, 2 априла. — Ове недеље има- ли смо јакне и умјерене вјетрове јужне и југо-западне, облачно и киша и по пљани- нама снијег и бурно море.

Барометар 75.1, стање температуре Р. 14.

Доједрише и одједрише:

Пароб. лојда аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. Вилдауер, из Одиња, крцат, за Будву.

Пароб. лојда аус. уг. „Оресте“, тон. 610, кап. Гризогано, из Будве, крцат, за Одињ.

Траб. кри. „Уда Верд“, тон. 26, кап. Омер Бер, из Трета, крцат штица.

Траб. кри. „Каролина“, тон. 15, кап. М. Али, из Одиња, крцат жита.

— О, не водите ме к другима, мо- лим вас, неводите ме! поче да се моли.

Супрузи се погледнуше. Баш од почетка јесени договараху се да узму какву дјевојчицу да учи занат, а уз то и да кућа буде веселија, јер су куће суморне у којима нема дјече. Сад им ето прилике да учине што су мислили.

— Хоћеш ли? запита просто домаћин.

— Ја хоћу! рече Хибертина.

И с мјеста се латине да посвр- шавају што закон ните у таким при- ликама. Хибертина имаше једнога ро- ђака, некога г. Грансира, народног су- љу за сјеверни крај вароши. Он бјеше једино чељаде од цијеле јој својте с којим се дијело назива. Г. Грансир узе на се да сврши што треба. Он у брзо изради потврду од старије власти да мала нахоткиња остане код честитог Хиберга као шегртница. Назорник на- пуштене дјече дошавши к њему ради писмене исправе, углави како закон хоће, а на име: да се с дјететом по- ступа људски, да се држи чисто, да полази школу и цркву и да му се да пристojна ложница. Од своје стране управа ће у пошву паклићати тај тро- шак, а хаљине дјетине дати ће готове.

У десет дана све је било у реду. Анђелија се даљу учила запату а ноћу лежала у горњој собици под кровом, што је над банштом. У недељу, прије но што ће је новести на летурђију, Хибертина пред њом отвори старин- ску шкрабију скриве у радионици, гдје

П А М Е Т А Р

за мјесец април.

1 априла 1494, први дан Ускреса, 3000 смеђеревских Турака ударе тајом на срп- скога војводу Милоша Велмушу у банат- ском потијеју, баш кад је био у правосла- ној цркви са 60 својих момака, намаме га у засједу, већину момака са Милошевим сином исеку, а Милоша ране. У освету за то умори Милош на мукама заробљене Турке, које је имао код своје куће; а када ране изида, скупи вијек и удари на сме- деревско Турке жарети и палећи. Милош Велмуша био је десна рука кнезу Павлу Бранковићу. Што је мађарски краљ Вла- дислав II. (V.) пустио, да Турци Милоша тако увериједе, прозвао га је народ „не- бригом“.

2 (13) апр. 1775 родио се у Врпцу Ђорђе Арсенијевић Мапојловић (Емануел), Отац му Арсеније био је оберпиез. У сво- јој 14-ој години оде Ђорђе у Михаљеви- ћеве српске врајкорце, од којих пријеђе у регуларне, али се послје опет врати у врајкорце. Касније ступи у мађарску гар- ду, одатле оде у Русију, гдје се у војсци славно одликовао у ратовима против На- полеона. Крваву битку код Кулме, у којој је Вандамова војска од 60.000 момака уништена, ријешно је управо храбри Ма- појловић. Умро је 14 (26) јан. 1837 као руски генерал-лајтант и главнокомандују- ћи на Кавказу. Осим других високих ор- дена имао је: аустријску златну колајну за храброст, руски орден св. Ђурђа, злат- тан мах са латинском: за храброст.

3 апр. 1479 дадоше Млечићи Турци- ма Скадар.

4 (14) апр. 1670 хесарски генерал Сипака, узумо са 14.000 момака Чаковац, замак хрватскога бана Петра Зрињскога, пораби га и опљени, јер је бан радио на неврјери.

5 апр. 1580 предаду се Турцима По- љица у Далмацији.

6 апр. 1596 српски ускоци под Силе- њанином Аалбертом отму ноћу Кле од Ту- рака, али послје 8 недеља дана поврате Турци Кле.

7 (18) апр. 1800 код Фалтра у Бе- новској, сузбију хесарски Французе, али том приликом изгубише многи банатски граничари.

8 (19) апр. 1788 (прије 100 г.) гра- ницарски пицари (стријељци) отеше од Турака предграђе код Дубице.

9 (20) апр. 1745 славонски Тренкови наидури отму од Пруса Ратибор и Опаву (Тропаву) у Слеској.

10 апр. 1423 умре босански краљ Стефан Остојаћ.

11 (22) апр. 1788 (прије 100 г.) зо- ром 3000 Турака пријеђу из Биограда на лађама у аду испод Вемуна, други Турци продријепо у исто вријеме до Болевана у Српјему, по ту бине суабјени, а срп- јемски границарски пицари (стријељци) не напакма ударине на аду и отјераше одама Турке. Али Турцима дође помоћ, уз то гру- вали су са Врача 14 топова на срп-а за јемску страну, ударе код Вежаније на ју- рин и отму од хесареваца 4 тона. На срп- јемској страни остале до 14 (25) априла, а тога дана по ноћи се врате у Биоград.

12 апр. 1578 8000 босанских потури- ца продру палећи и робаћи до Метлике у Крањској, али се икупе до 8000 крањских

ману првијех дана децембра, преручив- иши нахотку својој јетрви. Ту је прио дијете карано и бијено напатило се свакијех мука.

— Раје! рече Хибер, — ко је тај Раје!?... А, да, бачвар што станује крај потока, у довој вароши. То је преносиоца пијаница, сад се опоми- њем. А жена му је гора од њега, пра- ва неваљалица!...

— Држали су ме као да сам из- мет какав! викну Анђелија, срдито а поносито. Говорила су да је и буниш- те предобро за мене. Кад би ме жена непребијала, бацила би ми на земљу јело, као својој мајки; а често сам мо- рала лећи без вечере... Да потраја то још за неколико, бах се убити!

То рекавши махну руком пут себе, да покаже како би се смакла, пак настави:

— Јуче, на божић, обоје нијано, навалише да ми ископају очи претима

— као од шале, понда — а већ није могло друкчије ни бити — потукоше се међу се шакама, те од силијех у- дараца падоше на под; ја мишљах да су мртви. Одавна бијех наумила да се побјежем, али сам прије хтјела да се дочекам те моје књижице. Маица На- па често ми је показивала ту књижи- цу; често ми је баше рећи: „видиш, ова је књижица све што имаш! јер да не- маш ње, не би имала ништа!“ А ја сам знала гдје ми они сакрише књи- жицу послје смрти маице Нише. Др- жаху је у горњој прегради шкриње.

Ја сам се понела, узела књигу и по- бјега притиснувши је на моје груди. Мени се чинило да је велика, да је свак може видијети и да ће ми је не- ко украсти. Трчала сам, трчала, а кад се смркло бјеше ми тако студено да сам помислила е ми се живот преки- да. Ама оиет! нијесам је испуштила ево!

То рекавши клин живо и истр- же им књижицу из руку. За тијем сједе и наслопи лице на ружичасту корицу књије. Понос јој се слони под жалосним понижењем, те као да ће се сва стојити у горчини што се налази- ла у исписаним страницама књижице — те нинтаве стварчице, која њој бјеше једино благо и једина свеза што је привезиваше свијету. Дијете брину у плач; сузе јој текосе низ образе, као два поточића, за дуго; као да ни- како не могаше испразнити срце пре- пуно јада. У томе поништењу прео- брази се мала, каква је прије била, бива: лице јој нешто дугачко али ли- јено заокружено и ведро, плаве јој очи сад од нежности посташе млијеч- не, те наликоваше каквој дјевици, каке су стари вјештаци сликали на стаклу. Од једном ичена руку госпоње Хибер- тине и страшно прилијени своје усне уза њу, жељна и прежељна миловања.

То тако дигну мужа и жену да се умал и они не заплакаше.

Дакле, ипак не бјеше зло то дијете? Дакле би се могло поправити од дивље напраности, која их пријед препаде?

се затварало фино злато, па држећи у руци ону пуну књижицу, рече младој:

— Гледај гдје ћу је ставити! Нећу да је кријем, а то с тога да је узмогнеш узети кад би ти се шћело. Дакле, занави!

Тога јутра Анђелија уђе у призу кроз врата свете Агнеше. Како је те недеље било дан два бабина лета, па за тијем ступи стисла јаче по прије, тако се сиијег бјеше на полак раскра- вио па поново смрзао, те се начиниле ките, гроздови и драче свакојака обли- ка. Камене светине као да су се обукле у провидне хаљине, окићено бисерним ресама. Доротејина сљећена зубља, као да ће јој испасти из руке. Вијенац на Цецилиној глави бјеше сав начичкан драгим камењем. Агатино грлоце не- тргнуто клијештима, бјеше сад покри- вено кристалним оклоном. На и сви накити по етубовима и сводовима као да бијаху отрагу неколико пјекова иза стакла каква велика љивота. Скути свете Агнеше чиняху се пресплетени свјетлошћу и звјездинама. Незнино јатљенце имало је бисерно руно, а палма у руци бијане плава. Еле сва се врата сипаху под недрим и четни зименим небом. Анђелија се сјети ноћи што бјеше провела пред тијем врати- ма, под заштитом светијех дјевица, пак улазећи гледну и пасмија се пут њих.

(Наставиће се.)

и хрватских сељана, поју у поћеру за по-
турицама и разбију их.

13 (24) апр. 1790 Турци од Подго-
рице, Спужа и Жабљака, да би се освети-
ли Црногорцима и Кучима, поју на њих,
али тако брзо добро дочекани, да их сла-
бо који утече, а погибе син подгоричкога
паше и три аге.

14 (25) апр. 1788 (прије 100 г.) зо-
ром ударе Ђесареви на јуриш на опејед-
нуту Дубицу, али дубичке потурице и њи-
хове жене храбро се одури грозном ва-
тром, кључалом подом, гредима, камењем,
пошвацама и одбију јуриш; мало што тур-
ски коњаници не заробили командујућег
ђенерала кнеза Диктенштајна, али га из-
бави пуковник Јелачић са другим банов-
цима граничарима. Диктенштајн мораде да
се подуче на лијево обалу Уне. У то сти-
гоше у помоћ Дубици 8000 Турака; њи-
хови коњаници у првој ватри исекоше Ђесар-
ске тобџије, у пети мах испадше Дубича-
ни и Нијемци регуларни устуне, али грани-
чари Крижевчани и Ђурђевчани сузбију
Турке и поврате 2 изгубљена тона. Међу
тим 300 турских коњаника ударе на Ху-
саре и посјеку 2 официра и 48 хусара.
Најпослије Ђесареви потисну босанске
коњанике и одбију Турке. Турци имахо
око 1600 мртвих и рањених, Ђесареви
540, међу њима 3 ђенерала и 18 официра.

15 (27) апр. 1794. Французи упадоше
у варош Диркхајм испод Манхајма и ро-
бише је, али прилете ритмајстор Чивић
са дивизијом сремско-банатских граничар-
ских катана, 2 кумпаније (цете) сријем-
ских граничара и 2 кумпаније Михаљеви-
ћевих врајкораца, јурише на Французе,
истјерају их из вароши, отму 20 кола са
пљачком и 115 грла говеда; али Французи
однијеше 18.400 фор. готова новца.

16 (28) апр. 1735. у Сентандрапу и
околини побуне се Маџарски сељаци у
споруазуму са Пером Сегединцем, коман-
дантом сријемских поморишких граничара.
Многи сељаци из зарандеке, бекешке, би-
хорске и хевешке вармеђе пристану уз

побуну, која је брзо угушена, а кодоводе
јој грозно кажњене. Устанак је ишао про-
тив племића, спахија, трговаца и Нијемаца;
у сељаке и Раце (Србе) нијесу дирали.

17 (29) апр. 1821. босански везир
Целаледин-паша посла свога делибашу са
12.000 босанских и херцеговачких поту-
рица, да отму Морачу од црногорскога
владике Петра I. Тога дана Турци продру
у горњу Морачу и попале је, али их до-
чека војвода Мина Радовић са сердаром
Мијатом, у то допадоше и Брђани, те се
од Турака начини грдан покољ и погибе
их 3000. Од турске крви Морача је црвена
била. Срби задобили лијеи шићар и 1200
коња седленика.

18 (30) апр. 1688. (прије 200 година)
освоје Млечићи Книи од Турака.

19 апр. (1 маја) 1800. Ђесареви без
успјеха јуришахо на Французе на Монту
Сан Марино д'Алберо испред Ђенове. Од
граничара били су ту Огулинци и Кри-
жевчани, 2 батаљона Банаћана, 1 батаљон
других Бановаца. Дуго су у Ђесарској вој-
сци Нијемци послје ове битке звали гра-
ничаре хутри, што су ови јуришци ви-
кали: удри!

20 апр. 1423. Млечи даду своје плем-
ство босанскоме краљу Стефану Твртку II.

21 апр. (3 маја) 1788. (прије 100 г.)
потпуковник Бајалић са 500 граничара
Слуњана отјера испод Кладуше турску
стоку, у потјери срећно се пробије, доне-
се 12 турских глава, дотјера 95 комада
говеда, која поклони попаљеном селу Кло-
кочу. Овом приликом одликовао се капетан
Першић, натпоручник Јанковић, заставник
Першић.

22 апр. (4 маја) 1800. Французи код
Штокаха и Милхаузена, села у јужној
Њемачкој, сузбише Ђесаревице. У борби
код Штокаха банатске, сријемске и сла-
вонске граничарске катане сузбише су-
француске коњанике и многе их посјекоше,
а код Милхаузена славно су се борили
граничарски шићари (стријелци).

23 апр. (5 маја) 1858. поп Лука из

Марковине и бањански војвода Јован Ба-
чевић побију се у селу Вилусама са новим
заповједником херцеговачким Хусејин Чер-
кес-пашом, који је пошао на Црну Гору
са 15.000 момака. Велика турска сила одр-
жа мегдан и сјутра дан паде паша на Гра-
ховац.

24 апр. (6 маја) 1771. умре задареки
архиепископ Мате Караман, родом Сплета-
нин, народни писац.

25 апр. (7 маја) 1850. издаде Ђесар
Фрања Јосиф нов устав за војничку гра-
ницу (Gränzgundgesetz). Њиме је укинут
граничарски устав од 26 јула (7 авг.) 1807.
Новим уставом укинут је феудални однос
граничарев и рад; даје се граничарима
слобода за више изобразивање; одређује
се, да граничари у служби добијају одије-
ло и храну, и скраћено је вријеме грани-
чарске службе под пушком.

26 апр. (8 маја) 1800 Ђесареви суз-
бију Французе од Монтекорва у Онељи;
у нападању одликовахо се граничари Бро-
ђани и Банаћани.

27 апр. 1595 на дан св. Симеуна ро-
ђака Христовог, спали потурица Синан паша
на Врачару код Биограда (на мјесту где
је сада гроб Топал Ђорђа Петровића) мо-
шти св. Саве Немањића, које је донио из
поборљена манастира Милешева. Цепео
предаде вјетру.

28 апр. (9 маја) 1788 (прије 100 г.)
ето босанских потурица хтједоше код чар-
дака Брезнице да отму 4 лађе на Сави,
али их 25 граничара Градишчана добро
дочекаше и сузбише. Турака погибе до 50.

29 апр. 1375 умре други српски па-
тријарх Сава I. (IV. Сава као архиепископ);
управљао је српском црквом од 1355
год. Био је прво игуман у Хиландару.

30 апр. (11 маја) 1788 (прије 100 г.)
врапограчке, бунимеке и новеке потурице
пријеђу преко Уне и отму Ђесаревачке оп-
коне под Дубицом, али граничари Вараж-
динци и Бановци поврате опконе и многи
Турци изгину и подаве се у Уни. С. Н.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Господин Јово Мартиновић бригадар
артиљерије имао је доброту поклонити
школи Голубовачкој 8 комада сјева „Роп-
ство владике црногорског Данила Петро-
вића Његоша“, те да се обдари најбољим
ученици комените школе.

За тај поклон, овим путем, дародавцу
изјављујем најтоплију благодарност. Дај
Боже, да и други имајуни Црногорци сле-
дују у потпомагању школске младежи, која
се добро учи и примјерно влада.

Голубовци (у Зети), 2 априла.

Поп Симо Мартиновић учитељ.

Поруке уредништва и администрације.

Г. Марку Ђурићу, Птоф, Америка. — Во-
пијех 5 талијера примили смо и јављамо вам да
сте тим намирили све до 1 октобра ове (1888) год.
Да сте здраво!

Г. Остоји Ст. Ерцегу, Ђешница. — Гле-
даћемо да удесимо како год. Но не може доћи на
ред прије по што се саврше започети чланци.

ОГЛАСИ.

О г л а с.

Нижепотписани достављамо до знања
како поштованој овдашњој господи, тако
и г.г. путницима, да сам моју гостионицу
и кафану под именом:

„Гостионица и кафана код секола

КРАЉЕВИЋА МАРКА“

премјестио у улици где је прије била те-
леграфска штација, т.ј. близу „ЗЕТСКОГА
ДОМА“, и да сам је потпуно снабдио уку-
ним намјештајем и сваком услугом, под
умјереном цијеном.

Цетиње, 15 априла 1888.

А. РАЈИВАЈИ
гостионичар.

(1—3)

КЊ. ЦРН. ПОВЛАШЋЕНО ПАРОВРОДСКО ДРУШТВО.

О Г Л А С.

На основу закључења приврем. одбора књ. црн. повл. паровродског Друштва од 4. Јану-
ара ов. г. продужени рок за уписивање акција тога Друштва минуо је 31. Марта ов. г. по
старом календару.

Како је тијем закључено уписивање акција, то се уљудно позивају г. г. повјереници
Друштва, да изволе своје листе са новоуписаним акционарима што приђе потписаном пред-
јесдништву послати.

**Уплата уписаних акција има се извршити до 1. Маја ов. г.
по стар. кал.**

Потписано предсједништво, чим прими листе новијех уписника-акционара, разаслаће
дотични број акција својијем повјереницима, а ови ће предавши акције својијем уписницима
примити од њих припадајући износ и послати га потписаном предсједништву.

Акционари, који су се непосредно код потписаног предсједништва уписали, прими-
ће непосредно од истога своје акције и имају непосредно истоме послати припадајући
износ.

Ц е т и њ е, 1. Априла 1888.

У ИМЕ ПРИВР. ОДБОРА КЊ. ЦРН. ПОВЛАШЋЕНОГ ПАРОВРОДСКОГ ДРУШТВА

Секретар:
Вуко Вулетих.

(3—3)

Предсједник:
ЈОВАН ПАВЛОВИЋ.